

OORLOGSTENTOONSTELLING.

Of dit nu de officieele naam is, ben ik vergeten. Men ziet er evenmin den oorlog ten toon gesteld, als indertijd op de Vrouwen-tentoonstelling vrouwen. Het is een van die korte namen die de praktijk in het leven roept om zeer lange te vervangen, en de lange naam moet hier zoo iets zijn als „Tentoonstelling van schilderijen, studies enz., ten verkoop aangeboden ten behoeve van door den oorlog noodlijdende schilders”.

De bedoeling van den Larenschen Kunsthandel is, de schilders in de gelegenheid te stellen hun werk kwijt te raken voor de prijzen die onder deze tijdsomstandigheden nog betaald worden, zonder dat dit een precedent zal zijn. De schilders kunnen hun werk nu niet op prijs houden, en zoo is er dit op gevonden. Het publiek krijgt voor weinig geld schilderijen, de schilder verdient iets, zonder dat een van beide partijen zich behoeft te schamen, en zonder dat er van misbruik sprake is. Daarenboven zijn gegoede schilders in de gelegenheid op kiesche wijze hun minder fortuinlijke broeders te helpen, want ook zij kunnen inzenden en voor hun deel in de winst bedanken. Hier van is stellig iets goeds gekomen. Het is een noodmaatregel, niet ongelijk aan die, welke de regeering in dezen tijd neemt.

Het ware misschien verkieselijker geweest, dat een vereeniging van schilders dit plan had gemaakt en uitgevoerd, maar die lichamen verzuimden dit, en hebben achteraf geen recht van spreken. Onze maatschappij is er één van vrije concurrentie, en één van de wapenen der concurrentie is de reclame. Indien een kunsthandel dus een werk als dit ter hand neemt, en daardoor niet slechts anderen helpt, maar ook zich zelf, zoo niet door winst, dan toch door reclame, is dit alleszins betamelijk, en doet aan het doel der tentoonstelling zelf in het geheel geen kwaad.

Het spreekt van zelf, dat ik over deze

expositie geen critiek ga geven. Niet het geheel, dat niet om de schoonheid te dienen werd georganiseerd, doch een zuiver praktisch doel had, noodigt als zoodanig daartoe uit, noch is het waarschijnlijk de wenscher inzenders, al het gezondene als representatief te doen gelden. Ook onze stemming leent zich niet tot critiek in den ruimeren zin, die altijd naar twee zijden moet gericht zijn, prijzend en lakend — er is zooveel leed reeds, deze dagen, en zooveel strijd!

Maar het geval wil, dat men juist bij zulke op onregelmatige wijze tot stand gekomen tentoonstellingen sommige verheugende ontmoetingen heett; met stille werkers die anders weinig van zich doen zien, met jongeren, die schroomvol zijn waar het juries geldt en gevoelig voor de ruwe bejegening van sommige critiek, met dilettanten die soms meer talent hebben dan lieden van het vak, met hen die weinig maken en nog minder vertoonen en slechts door buitengewone omstandigheden voor den dag komen, met zulken, eindelijk, die zich in kleiner werk op fijner wijze geven dan in de groote expositie deeken, gemaakt om mee te dingen met andere groot-formaat schilderijen.

Zoo is het hier. Ik zal niet zeggen dat het percentage wondergroot was, maar er was op de 2e (September) oorlogtentoonstelling eenig belangrijk en mooi werk, genoeg om een bezoek, ook voor wie niet betaald met koopneiging kwam, te loonen.

Het is bijvoorbeeld maar zelden dat men op tentoonstellingen werk ziet van den schilder Jan Visser (ik bedoel den leeraar van de kunstnijverheidsschool). In het Haarlemsche museum is een schilderijtje van hem, dat in zijn soort een meesterstukje is, hetzelfde kan van het schilderijtje hier gezegd worden. Het is volkomen gaaf traditioneel werk, puur Oud-Hollandsch van opvatting.

Van een ander deugdelijk schilder in eenigszins denzelfden geest werkend,